



Othello (Jukka-Pekka Palo) ja Desdemona (Anna Paavilainen). Taustalla muu näyttelijäkaarti.

OTHELLO

Pyhäjoen lukio 2008, kirjallisuuden ja kuvataiteen kurssitöitä

Jokaisella sukupolvella on oltava mahdollisuus tutustua maailmankirjallisuuden suuriin näytelmiin. Tänä syksynä on Kansallisteatterin Suurella näyttämöllä Shakespearen Othellon vuoro. **Shakespearen** syvästi inhimilliset näyttämöhenkilöt ovat samanaikaisesti yksilöllisiä ja yhteistä perimäämme kantavia.

Othello on suurten tunteiden tragedia. Se osoittaa, kuinka helposti rakkaus saa väärän suunnan ja muuttuu katkeraksi mustasukkaisuudeksi. **Michael Baranin** uusi suomennos, sovitus ja ohjaus sekä **Kimmo Viskarin** suunnittelema visuaalinen maailma tuovat Othellon tähän päivään. Jazzin perinteestä ammentaman musiikin on säveltänyt **Kerkko Koskinen**. Othellon roolissa on

Jukka-Pekka Palo, Desdemonana **Anna Paavilainen** ja Jagona **Jussi Lehtonen**.

Pyhäjoen lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat ovat lukeneet Shakespearen Othellon ja tutkineet näytelmän ihmisiä, rakennetta ja teemaa; opiskelijat kirjoittivat esseen näytelmän ja teatteriesityksen pohjalta. Katsoimme myös **Oliver Parkerin** ohjaaman elokuvan Othellosta. Kuvataiteen tunneilla näytelmän hahmoille ja kirjallisille pohdinnoille haettiin visuaalista muotoa ja ulkonäköä muovaamalla savesta teatterinaamioita.

Tässä Othello -liitteessä julkaisemme katkelmia lukiolaisten esseistä ja esimerkkejä kuvataiteen töistä.

Liitteen on taittanut **Eetu Kupulisoja**.

*”Jos vaimoni on haukka
jota ei voi kesyttää
päästän sen vapauteen
vaikka sydämeni säikeet
katkeavat
Silti vihellen sen matkoihinsa
päästän myötätuuleen
annan sen saalistaa
itseksensä
Siksi kai
että minulla on eri ihonväri
enkä osaa puhella hienosti
kuin keikarit
tai siksi
että alan jo olla
elämäni illansuussa
vaikkakin kynnyksellä vasta
hän on tehnyt sen
Hän on pettänyt minua
Se että opin vihaamaan häntä
on ainoa lohtuni”*

-Othello

*”Tee työtä
myrkky
Tee työtä
Herkkäuskoiset hölmöt
menee ansaan
ja hienot ja siveät naiset
vedetään syyttöminä lokaan”*

- Jago

*”Ne miehet
ne miehet”*

- Desdemona

Kansallisteatterin Othello

MARIANNE PALOSAARI

Helsingin kansallisteatterin Othello herättää monia kysymyksiä. Miksi Othellon vaimosta, kauniista Desdemonasta (**Anna Paavilainen**), on tehty kiehnävä pikkulapsi? Miten hän pystyy kääntämään kaikki epäilykset pääläelleen laulullaan? Mikä saa ihmiset ihastumaan Othelloon sukupolvesta toiseen? Mikä tekee Othellosta unohtumattoman klassikon?

Näytelmä on saanut nimensä kenraali Othellosta (**Jukka-Pekka Palo**), johon senaattorin ujo tytär Desdemona on sokeasti rakastunut. Desdemonan isä ei hyväksy mauria tyttärensä mieheksi, ja Desdemona pettää isänsä menemällä naimisiin. Tästä näytelmän roisto, Jago (**Jussi Lehtonen**), keksii keinon pilata Othellon ja Desdemonan onnen. Tarina tiivistyy teatteriesityksessään vahvasti näiden kolmen henkilön ympärille. Jago vihaa Othelloa, koska tämä on antanut luutnantin viran toiselle. Hän uskottelee Desdemonan pettävän Othelloa – onhan tämä pettänyt isänsäkin. Othello

tulee hulluksi mustasukkaisuudesta ja tappaa lopussa Desdemonan. Jago jää lopulta kiinni – hänen vaimonsa Emilia paljastaa hänet.

Michael Baranin ohjaama modernisoitu teatteriesitys eroaa jokseenkin **Oliver Parkerin** tekemästä Othellon elokuvaversiosta (1995), mutta säilyttää tarinan hienosti. Keskeiset tapahtumat ja henkilöiden tunteet pitävät kokonaisuuden tunnistettavana. Baranin Othello on uskollinen William Shakespearen alkuperäiselle näytelmälle. Nykyaikaan on siirrytty lisäämällä näytelmään kännyköitä, aseita, tietokoneita ja tupakan polttoa. Kuuluuko tupakka nykyaikaan niin vahvasti, että sen mukana olo on välttämätöntä? Sauhutellessa Desdemona ei vaikuta niin puhtoiselta kuin tarina antaa olettaa.

Vaatetus ja mustat nahkasohvat tuovat mieleen mafian. Vaatteissa pääväreinä ovat musta, valkoinen ja oranssi. Tämä luo hienon kontrastin ajoittain siniseen taustaan. Miehet

ovat pukeutuneet huolettomiin pukuihin, mutta naiset käyttävät myös värikkäitä asuja. Lopussa Desdemona pitää yllään mautonta mustaa mekkoa. Kai se kuvastaa hänen tulevaa kuolemaansa, mutta näyttää hirveältä päällä. Jos tekijät olisivat halunneet mustan asun loppukohdaukseen, he olisivat voineet valita jonkun muun kuin suuren röyhelömekon.

Kohtauksien vaihtuessa **Kerkko Koskisen** säveltämä jazz-musiikki ottaa vallan, ja lavasteet siirretään ripeästi. Musiikki korostaa synkkää tunnelmaa. Lavasteista on moneksi. Yksi seinämä saa uusia tarkoituksia vähän kääntämällä ja siirtämällä. Huoneista kertova kalustus on hyvin minimaalista - Desdemona esimerkiksi nukkuu lattialla. Elämisen tuntua lavalle tuovat vain kolme pyörillä liikkuvaa nahkasohvaa, jotka kulkevat mukana koko esityksen ajan. Lavastus on selkeää. Ohjaaja Baran kertoo **Kimmo Viskarilla** olevan voimakas visuaalinen näkemys. Viskari todellakin hallitsee

teatraaliset näkymät ja salaperäisen tunnelman. Näyttämön lava näyttää kauniilta kuin uni pehmeine väreineen ja abstrakteine muotoineen. Näkymä katsomoon on aivan uskomaton säihkyvine valaistuksineen, ja katon pleksistä koostuva kupoli kruunaa kaiken. Miten joku voikaan tehdä jotain niin kaunista?

Baran on tehnyt Desdemonasta jopa liian toden tuntuisen. Hän on ”hemmoteltu kakara”, jolta Othello ei voi kieltää mitään. Hän kikattelee kuin pieni tyttö. Alussa tätä lapsekasta kaunotarta on helppo vihata. Desdemonassa on silti myös vahva puoli; sodan aikana hän heiluu innokkaasti konekiväärin kanssa. Kaikki kuitenkin muuttuu, kun Desdemona alkaa pelätä Othelloa. Hänestä tulee hetkessä rakastava ja uskollinen vaimo. Näytelmän kohokohta on Desdemonan laulu pajupuusta. Paavilaisen sydäntä raastavan kaunis ääni saa katsojan häpeämään. Miten tuota tyttöä voisi olla rakastamatta? Hän laulaa: ”Kyyneleet putoilevat, sulattavat kivetkin. Laulaa pajupuu, pajupuu,

pajupuu. Kaiken vehreytensä laulaa pajupuu seppeleeksi päähäni. Älä häntä syytä, pilkkansa minä nielen. Rakkauttani sanon valheeksi, vaan mitä silloin sanoo hän. Laulaa pajupuu, pajupuu, pajupuu. Jos minä toisen etsin, makaat sinä muiden kanssa.”

Othellosta klassikon tekee sen ajattomuus. Vaikka näytelmä onkin Baranin mielestä vaikea (pitkä, monimutkainen ja moniulotteiset henkilöt), se sopii hyvin nykyaikaan. Ihmisluonto ei muutu sadassa vuodessa. Näytelmän henkilöihin on helppo samaistua, ja heistä löytää tunnistettavia piirteitä. Jokaisessa meissä asuu pieni Jago. Näytöksen päätyttyä esitys saa katsojan kysymään itseltään tärkeimmän kysymyksen: kannattiko näytelmää tulla katsomaan? Hetken mietittyään sitä vastaa myöntävästi.



PAULIINA RAIVIO

Naamarin surumielisyys viittaa yksinkertaisesti Rodrigon toivottomaan rakkauteen Desdemonaa kohtaan.

Se on hieman kärjistetty versio Rodrigon surusta. Sen väritys on pelkistetty teatteri/naamiomainen.

Kyyneleen glitter tuo tunnelmaa ja korostaa surun laatua.



TUOMAS RUOTSALAINEN

Jagon pään muoto (kaksinaamaisuus) tulee Jagon luonteesta. Edestä toista ja takaa toista!

Vihreä kieli symboloi valheita ja ”myrkkyä” jota Jago käytti. Punainen väri oli taas Jago itse ihmisille, siis ulkoinen ”minä”. Valkoisen pohjavärin valitsin korostamaan punaista ja vihreää.

Värit paistavatkin siitä hyvin. Värilliset pisteet kuvaavat Jagon varovaisuutta.



KAISLA VON BRUUN-RIEGELS

Cassio on karismaattinen naistennielijä, italialainen luutnantti Othellon palveluksessa. Kuvasin Cassion pusuhuulisena, viiksekkäänä ja karismaattisena.

Karismaa kuvaavat glitterit ja tähti toisessa poskessa. Italialaisuutta toin mukaan viiksillä, parralla ja paksuilla kulmakarvoilla. Kaikki ne tietenkin mustalla.

Työtä oli hauska tehdä, ja toivottavasti se näkyy työssä.



HENRIIKKA SALMINEN

Naistenmies Cassio on parin ryypyn jälkeen iskenyt silmänsä naiseen (Biancaan?). Ja lähtee nyt pilke silmäkulmassa iskemään tätä.

Hän on lojaali, mutta irstas nuori mies. Suorastaan namupala, paitsi kannissa.

MARIANNE PALOSAARI

Tein Emilian, Jagon vaimon. Savella ”leikkiminen” oli hauskaa, ja päästä tuli aika hyvännäköinen. Maalatesa Emiliasta tuli tavallisen näköinen. En oikein jaksanut irrotella tai ottaa mitään riskejä. Olisi varmaan pitänyt.

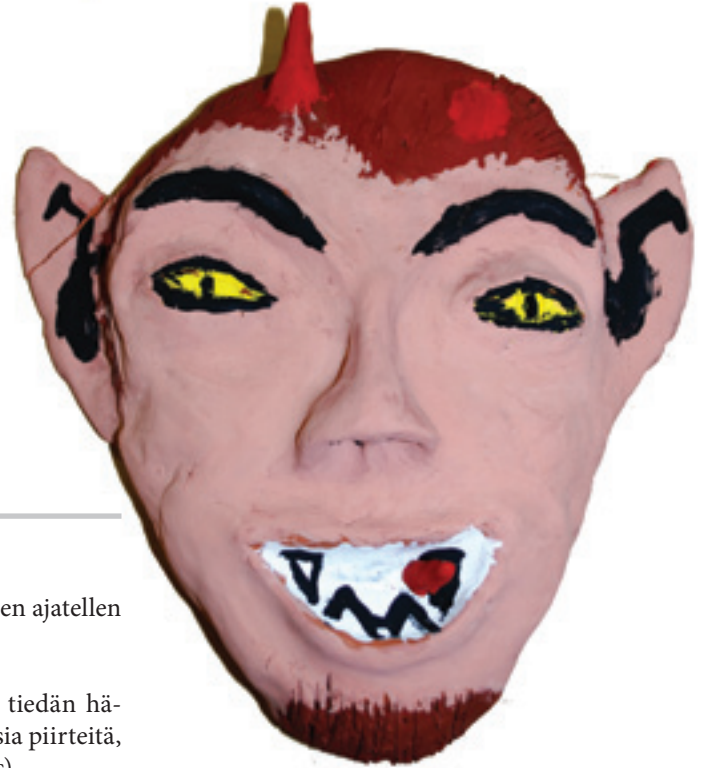
Emilian violetit hiukset näyttävät suihkumys-syltä. Hän tuijottaa mitään näkemättä eteenpäin. Kai se kuvastaa sitä, että hän ei aluksi huomannut miehensä petollisuutta. Kasvot näyttävät riutuneilta. Hän on juuri saanut selville totuuden miehestään. Siksi Emilia itkee.



LEA MARTINMÄKI

Tekemäni savinaamio esittää Jagoa, Othellon vänrikkiä. Tein sen ajatellen Jagon pahuutta ja mielestäni se esittää häntä.

Tein Jagon iloiseksi, koska en osaa tehdä vihaisia kasvoja, ja tiedän hänen iloitsevan toisten kärsimyksistä. Naamiolla on paholaismaisia piirteitä, koska Jago sanotaan puolipaholaiseksi (pirunpuolikas).



TUUKKA KIVIMÄKI

Naamioni kuvastelee Cassion tunteita hänen tajuttuaan viinihöyryissään tekemänsä erheet.

Muotoillessani häntä savesta, yritin saavuttaa... jonkinlaista surua ja häpeää. Tais-telusta on tarttunut likaa hänen kasvoil-leen ja häpeä kuultaa Cassion poskilta.

Naamio on savesta muotoiltu ja maala-uksessa on käytetty tavallista pensseliä ja peiteväreillä.



KATARIINA ALATALO

Tein naamion Desdemonasta. Kasvot maalasin sinisellä ja hiukset valkoisella, sekä laitoin otsaan ”korun”, jotta kasvot näyttäisivät vähän aika-kauden henkilöltä.

Samat tunteet, uusi vuosituhat

HANNA VIRPIRANTA

Michael Baranin ohjaaman Othellon ensi-ilta oli Suomen Kansallisteatterissa 10.9.2008. Baran on tehnyt Shakespearen alkuperäisen tragedian pohjalta uuden, nykyaikaisen suomennoksen. Hän halusi näytelmän henkilöiden puhuvan ymmärrettävää nykykieltä, mutta kuitenkin säilyttää tekstin runollisuuden. ”Kääntäminen oli välillä ihan hauskaa. Välillä tuntui, ettei näytelmä lopu ikinä”, Baran kertoo työstään. Michael Baran oli tyytyväinen ensi-iltaan; näytelmä näytti siltä kuin hän halusikin. Othello on esitetty Kansallisteatterissa viimeksi kuusikymmentä vuotta sitten.

Näytelmä kertoo Venetsian kenraalista Othellosta (**Jukka-Pekka Palo**), joka menee naimisiin viattoman, nuoren naisen Desdemonan (**Anna Paavilainen**) kanssa. Othellon vänrikki, pahan ruumiillistuma Jago (**Jussi Lehtonen**) päättää kostaa kokemansa vääryydet. Hän haluaa päästä Othellon luutnantiksi Cassion (Kasimir Baltzar) paikalle sekä

tuhota Othellon ja Desdemonan avioliiton. Jago väittää Othellolle, että Desdemolla on suhde Cassion kanssa, mikä saa Othellon vaarallisen mustasukkaiseksi. Lopulta Jago saa juonittelullaan aikaan vain ruumiita ja joutuu itse vangituksi.

Baranin versiossa Othello ei ole ollenkaan niin kova kuin **Stuart Burgen** ja **Oliver Parkerin** ohjaamissa elokuvissa, tai **Oscar Zaraten** tekemässä sarjakuvassa. Surulliseen näytelmään on saatu jopa hieman huumoria Othellon satunnaisen leikkimielisen käyttäytymisen avulla: kun Othellon pitäisi keskittyä valtion asioihin, hän vain flirttailee sohvalla tuoreen vaimonsa Desdemonan kanssa.

Desdemona taas on hieman ristiitainen henkilö. Aluksi hän on kapinallinen paha tyttö, jonka voi helposti kuvitella petteävän miestään. Näytelmän kuluessa Desdemonan luonne kuitenkin muuttuu kiltimmäksi. Hänestä tulee herkkä ja viaton, millaiseksi hänet yleensä

onkin kuvattu.

Michael Baran halusi Jagon näyttelijän olevan sympaattinen, jotta katsoja ei näkisi hänen pahuuttaan heti. Muissa taidemuodoissa Jago on alusta asti häijyn oloinen. Välillä tuntuukin, että Jussi Lehtonen on liian suloinen esittämään ilkeää Jagoa.

Rodrigo (**Antti Holma**) on näytelmän merkittävin sivuhenkilö. Hän on Jagon ystävä, ja hänen avullaan Jago toteuttaa juoniaan. Rodrigo vihaa Othelloa. Hän on epätoivoisesti rakastunut Desdemonaan. Rodrigo aikoo jopa hukuttaa, koska Desdemona ei rakasta häntä: ”Ei kannata elää, jos elämä on pelkkää kärsimystä, ja kun lääkärinä on kuolema, meidän kannattaa kuolla.” Jago käyttää julmasti hyödykseen Rodrigon heikkouksia. Hän uskottelee Rodrigolle, että Desdemona kyllästyy Othelloon ja rakastuu Rodrigoon. Näin Jago saa manipuloitua Rodrigon puolelleen.

Stuart Burgen ja Oliver Parkerin ohjaamissa elokuvissa Rodrigo vaikuttaa tyhmältä. Oscar Zarate on jopa piirtänyt hänet hölmönnäköiseksi sarjakuvassaan. Baran ei ole tehnyt Rodrigosta ollenkaan niin sääliä. Rodrigo on heikko, mutta ei näytä sitä heti. Hän esittää vahvempaa kuin todellisuudessa on.

Jagon vaimo Emilia (**Marja Salo**) saa vasta näytelmän lopussa suuremman roolin, jossa hänen luonteensa tulee kunnolla esille. Alussa hänen roolinsa on mitääänanomaton. Näytelmän keskeisimmistä henkilöistä Cassio on ainoa, joka on hyvin samanlainen kuin elokuvien ja sarjakuvan Cassio. Muiden henkilöiden luonteita Baran on hionut huomattavasti enemmän.

Näytelmän yksinkertaisen, mutta tyylikkään lavastuksen on suunnitellut **Kimmo Viskari**. Kännykät ja tietokoneet tekevät näytelmästä modernin. Nahkasohvat, miesten puvut ja pistoolit saavat henkilöt vaikuttamaan mafiaperheeltä.

Vaikka miesten asuvalinnat ovatkin onnistuneet hyvin, naisten vaate-tusta joutuu välillä ihmettelemään. Varsinkin New Rock -piikkikorkosaappaat ovat todella erikoinen yksityiskohta naisten asuissa.

Näyttelijöiden sisääntulot ja poistumiset sujuvat näyttävästi **Kerkko Koskisen** säveltämän jazz-musiikin tahdissa. Lavasteita siirreltäessäkin katsojan huomio kiinnittyy musiikkiin. Näytelmän lopussa Desdemona laulaa surullisen Pajupuu-laulun, josta Kerkko Koskinen on tehnyt tunnelmallisen jazz-version.

Näytelmä kestää yli kolme tuntia. Siihen mahtuu muutamia pitkäväteisiä kohtauksia, mutta ne eivät silti lannista katsojan mielenkiintoa. Michael Baran on tehnyt upeaa työtä tuodessaan näytelmän 2000-luvulle. Tarinan aihe on aina ajankohtainen ja katsojan on helppo samaistua nykyaikaisiin henkilöihin. Vaikka ajassa siirrytäänkin 500 vuotta eteenpäin, rakkaus, mustasukkaisuus ja kateus pysyvät samanlaisina.

Mustasukkaisuus – myrkkyy ihmisen sielussa

AMINA SARPOLA

Mustasukkaisuus on vaarallinen ase älykkään ihmisen käsissä, sen todistaa **William Shakespearen** draama, **Othello**. **Oliver Parkerin** ohjaamassa elokuvaversiossa mustasukkaisuus, julmuus ja kuolema kulkevat käsi kädessä – johteen useimmat mukansa helvettiin. Jago – älykkyyden ja pahuuden ruumiillistuma – huumaa ihmiset kauniilla sanoillaan ja tanssittaa heitä mielensä mukaan. Hän aiheuttaa monien ihmisten kuoleman, aseenaan nerokkuus, ei miekka. Kaikessa älykkyydessään, Jago on antanut kateuden ja koston sumentaa mielensä.

Elokuvan alussa Desdemona nai tummaihoisen Othellon vasten isänsä tahtoa. Pettynyt isä varoittaa Othelloa; kun tyttö petti hänetkin, hän voi pettää myös Othellon – isä kylvää näin epäilyksen miehen mieleen. Kun sotatila uhkaa Kyprosta, joukko

venetsialaisia lähtee sinne taistelemaan. Saarella Jago käyttää hyväksi Rodrigon rakkautta Desdemonaan ja saa Rodrigon puukottamaan Cassiota. Othello tappaa mustasukkaisuutensa vimmallalla Desdemonan, kun Jago uskottelee tämän makaa van Cassion kanssa. Loppujen lopuksi, Jagon oma vaimo, Emilia, paljastaa Othellolle Jagon valheet. Jago tappaa Emilian, ja Othello epätoivoissaan puukottaa Jagoa. Othello tappaa myös itsensä ja kuolee vaimonsa vierre. Lopuksi Jago kuolee saamiinsa vammoihin ja kömpii samaan lājään muiden kanssa.

Elokuva keskittyy suurimmaksi osaksi Jagoon. Hän ei ehkä ole eniten kuvassa, mutta hän hallitsee tilannetta. Aina ja joka paikassa. Jokainen teko elokuvassa on Jagon suunnitelmien mukainen. Hän ajaa kaikki tuhoon. Syitä voi olla monia, tai ei ollenkaan. Ei kuitenkaan

vaikuttaisi loogiselta, että Jago olisi vain epämääräinen sosioopaatti, vaikka ehdottomasti hän on hieman hullu. Jagolla on paljon patoutuneita tunteita. Hän vihaa Othelloa ja toisaalta myös Cassiota. Hän vihaa Othelloa, koska tämä ylensi Cassion hänen sijastaan. Hän vihaa Cassiota, koska tämä ylennettiin. Jago luultavasti myös kadehtii, ja kateus sumentaa hänen maalaisjärkensä; estää häntä tunteista muita inhimillisiä tunteita. Jago myös epäilee Othellon maanneen vaimonsa kanssa. Myös hän itse tuntee mustasukkaisuutta, jota käyttää suurena aseena manipuloidessaan muita. Jagon täytyy kaikesta huolimatta siis rakastaa Emiliää. Elokuvassa hän ei kuitenkaan osoita rakkautentunteita Emilialle, luultavasti katkeruuden takia. Hän tuntee hävinneensä vaimolleen, koska luulee tämän pettäneen hänet.

Lavalla näyttelijä Jukka-Pekka Palo

KAISLA VON BRUUN-RIEGELS

Moni unelmoi näyttelijän ammatista, mutta harva ryhtyy tuumasta toimeen. Näyttelijä **Jukka-Pekka Palo** on monelle suomalaiselle tuttu. Moni saattaa muistaa hänet Salkkareista. ”Kiinnostuin näyttelämisestä vahingossa, vanhempieni (näyttelijät **Tauno Palo** ja **Kirsti Ortola**) ammasteista johtuen ajattelin, että mitä tahansa muuta kuin teatteria. Mutta jouduin harrastajaryhmään Kellariteatteriini ja se vei sitten mennessään.”

Palo valmistautui esittämään Othelloa lukemalla paitsi näytelmää, niin kaikenlaista historiaa, psykologiaa, nykyrikkolisuuteen, mafian historiaan liittyvää kirjallisuutta, aiheen taustoittamista yhteiskuntatieteistä. Oheismateriaalina, henkisinä sparraajina, hän on lukenut kaunokirjallisuutta, runoutta, katsellut maalaustaidetta, muun muassa **Ilja Repinin** maalausta, jossa Iivana Jul-

ma on tappanut poikansa - ja kuunnellut klassista musiikkia.

”Roolihenkilöään tulee rakastaa, vaikka mitä se tekisikään”

Roolihenkilön puolella täytyy aina olla, vaikka mikään, mitä Othello tekee, ei ole hyväksyttävää eikä oikeutettua. Vaikka Othellon epäilyt olisivatkin totta, hänen toimintansa ei ole oikeutettua. Rooliin pääsee sisälle parhaiten niin, että näyttelijä koittaa olla mahdollisimman rehellinen itselleen, tutustuu omaan pahuuteensa ja hyvyteensä ilman moralisointia. Jos tässä kaikessa onnistuu ja saa sen kaiken ulos, on mahdollisuus, että katsojassa tapahtuu oivallus suhteessa omaan käyttäytymiseensä.

”Othellossa parasta on juuri sama piirre: pääsee raaputtamaan omaa pahuuttaan.”

”Aina näyttelämisessä vaikeinta on löytää totuudellisuus”

”On tosi hienoa, että saan tehdä Othellon roolin, mutta nyt ajattelen, että se on rooli näytelmässä. Näyttelijän on oltava varovainen, että olisi unelmarooleja. Paineet ja pettymys voivat olla liian suuret”, Palo tunnustaa.

Hän harjoitteli Othelloa noin puoli vuotta ja kesälomallakin ahersi näytelmän parissa: ”Tavallinen kolmen kuukauden harjoitusaike ei olisi ehkä riittänyt.”

Vuorosanoja hän opettelee iltaisin kotona, lomilla ja näyttämöllä, jossa repliikit sitoutuvat toimintaan.

”Esiytyksen jälkeen poistetaan maski, riisutaan roolivaatteet, käydään suihkussa, puetaan omat vaatteet, mennään kotiin, syödään iltapala, ehkä luetaan seuraavaa roolia ja mennään nukkumaan.”

Jussi Lehtosen Jago

Jussi Lehtonen on näytellyt lukioikäisestä: ”Tapahtui kokonaisvaltainen hurautaminen. Menin ilmaisupainotteiseen lukioon ja huomasin, että teatteriharjoitteissa oli mahdollista ilmaista itseä monin tavoin. Myös vaikeille tunteille löytyi tilaa. Siitä lähtien olen tuntenut vetoa näyttämöä kohtaan.”

Hän kävi Teatterikorkeakoulun vuosina 1995 - 99 ja vuonna 1997

opiskeli Liettuassa vaihto-opiskelijana.

Omasta mielestä löytyy rooli

Lehtonen sai tietää Jagon roolista helmikuussa: ”Tunsin näytelmän ennalta ja kun tiesin, mitä roolia esittäisin, syväluin näytelmän siitä näkökulmasta. Valmistautuminen tarkoittaa pitkällistä perehtymisprosessia

sekä yksin että harjoituksissa työryhmän kanssa. Omasta itsesestä, omasta mielestä, ruumiista ja äänestä on löydettävä roolihenkilö. Pikku hiljaa roolihenkilön ajatusmaailma ja olemisen tapa avautuivat.”

Jago on kovasti sairas henkilö, mutta silti ymmärrettävä. Näyttelijä toivoo, että katsojakin pääsisi Jagon pään sisään. Itseä ja yhteiskuntaa tutkimalla Jagoa voi ymmärtää.

Antti Holma on kansallisteatterin Rodrigo

Rodrigoa näyttelevä **Antti Holma** on näytellyt noin 12-vuotiaasta: ”Tuolloin perustin ystäväni kanssa oman näytelmäkerhon Sonkajärvelle, koska minulla ei ollut mopoa ja luistelin niin huonosti, että minut pantiin tyttöjen ringetemaalivahdiksi.”

Hän opiskeli Teatterikorkeakoulussa: ”Lasken koulutukseeni mukaan myös ainakin Helsingin Ylioppilasteatterin ja ehkä myös Kallion lukion, josta olen valmistunut ylioppilaaksi 2001.”

Rodrigo on tyhmä

Holma valmistautui Othelloon lukemalla ennen har-

joitusten alkua vanhemman käänneksen ja tutustui myös alkukieliseen Othelloon. Rodrigosta voi olla monta mieltä, mutta tyhmä hän on joka tapauksessa, antaahan hän Jagon pompotella itseään miten päin vain.

”Roolin valmistamisessa jouduin miettimään tyhmyyden kuvaamista vähän laajemmin; aika kauan näyttelin harjoituksissa täysin idioottia kaveria, kunnes päätimme, että teksti itsessään ilmaisee Rodrigon yksinkertaisuuden - sitä ei erikseen tarvitse korostaa.”

Nyt näyttelijä on alkanut ajatella, että lopulta Rodrigo ei ole niinkään idiootti, pikemminkin idioottimaisen rakastunut. Parasta roolissa on henkilön

vilpittömyys.

Näyttelemisen on leikkimistä

Vaikeinta näyttelämisessä on muistaa, että lopulta kysymys on leikkistä: ”Välillä otan itseni vähän liian vakavasti. Minulla ei varsinaisesti ole unelmaroolia; jokaiseen rooliin paneutuu erikseen. Othellossa toteutui ainakin unelma saada näytellä Shakespearea.”

”Ensi-ilta meni kuten oli harjoiteltu - ja juhlimme pitkään ja hartaasti. Esiytyksen jälkeen poistan maskin, vaihdan vaatteet ja ajan ratikalla kotiin tuijottamaan kattoa - uni ei nimittäin esiytyksen jälkeen tule ihan heti.”



Antti Holma (vas.) on lemмен sokaisema Rodrigo; Jussi Lehtonen on teatteriesityksen kantava voima petollisena Jagona.

Pajupuun suojoissa vuosisadan tragedia

HENRIIKKA SALMINEN

”Hän lähti helvettiin valhehuulillaan. Hänet on murhattu ja minä hänet murhasin. Hän oli kevytkenkäinen. Hän oli huora. Hän oli petollinen kuin vesi”, Othello sanoo Emilialle, kun on murhannut vaimonsa. **Michael Baranin** suomentamassa Othellossa koetellaan klassikon rajoja. Hän käänsi näytelmän Suomen Kansallisteatterille. ”Uusi tulkinta säilyttää runollisuuden, mutta nykykielellä”, kommentoi Baran.

Vanha näytelmä on modernisoitu täysin. Korullinen kieli on korvattu uudemmalla, ja lavasteissa vilkkuvat kännykät ja kannettavat tietokoneet.

Kerkko Koskinen näytelmää varten säveltämä jazz-musiikki täydentää teatteriesitystä taidokkaasti. Musiikista muistaa kuitenkin erityisesti Desdemonan (**Anna Paavilainen**) lauluman laulun: Pajupuu. Sävelestä tarkka ääni hivelee korvia ja

koskettaa sydäntä. Kertoohan laulu hänen kohtalostaan, kuolemasta. ”Älä häntä syytä, pilkkansa minä nielen. Rakkauttani sanon valheeksi, vaan mitä silloin sanoo hän. Laulaa pajupuu, pajupuu, pajupuu. Jos minä toisen etsin, makaat sinä muiden kanssa.” Lopussa muuosista rakennettu kattolavaste laskeutuu kuin pajupuun riippuvat oksat ja peittää tragedian suojiinsa. Majesteettista.



Othellon miehen maailman keskiossa on fyysisen ja henkisen väkivallan kohteeksi joutuva Desdemona (Anna Paavilainen). Nimiroolissa sotaisana maurina esiintyvä Jukka-Pekka Palo on vaikuttava karkeana soturina.